

Trieda: **CICAVCE** Mammalia

Systém:

1. **Podtrieda: živorodé** Theria rodia živé mláďatá, patria sem všetky ostatné cicavce

Nadrad: vačkovce Marsupialia, Metatheria

vajíčka samíc sú malé, chudobné na žltok, rodia nedokonalo vyvinuté mláďatá, ktoré sa ďalej vyvíjajú vo vaku, v ňom sú spojené s mliečnou žľazou

Vačica virgínska: - všežravá

- prevažne v Severnej Amerike, hniezdi v hromadách stavebného odpadu či v prístavbách, vyhľadáva odpadky
- najväčší americký vačkovec
- pri vážnom ohrození predstiera smrť

Kengura sivá: - bylinožravec

- Východná Austrália, Tasmánia, žije v suchých krajochoch a polopúšťach
- druhý najväčší vačkovec na Zemi
- samce dosahujú výšku 2 m a hmotnosť 60 kg
- mláďatá sa vyvíjajú vo vaku samice

rad: mnohozubce, malozubce

Nadrad: placentovce

Zárodok sa vyvíja pomocou dokonale utvorenej placenty. Mláďa môže samostatne cicať mlieko. Najprv sa vyvíja mliečny chrup, neskôr ho nahradí chrup trvalý. vajíčka samíc sú malé, chudobné na žltok, embryo sa vyvíja v maternici a je s telom matky spojené placentou, patrí sem väčšinou cicavcov

Rad: hmyzožravce insectivora

sú malé až stredne veľké živočíchy, ktoré z vývojového hľadiska považujeme za najstaršie placentovce. Majú primitívnu stavbu lebky, chrupu a mozgu..

Ježovité (Erinaceidae) - Jež tmavý, Jež bledý

Piskorovité (Soricidae) – Piskor obyčajný, Piskor horský, Piskor malý, Bielozubka krpatá

Krtovité (Talpidae)- Krt obyčajný

Rad: netopiere Chiroptera

- predné končatiny premenené na krídla (pozostávajú z kostí a patagie- jemná pružná lietacia blana)
- malé telo, sústredené orgány, pevná kostra, hrebeň, kompaktná lebka
- zmyslové orgány: najvyvinutejšie sú hmat, sluch (ušnice sú rozdielne dlhé), potom čuch, oči sú zakrpatené
- hmyzožravé
- telo pokryté srstou
- žijú všade až na Antarktídu a Arktídu
- nočné tvory

Netopier veľký: - hlava s telom má 6,5 – 8 cm ,chvost 4,8 – 6 cm, hmotnosť 18 – 45 g, rozpätie krídel je 37 cm

- farba: sivohnedá, sivobiela
- na Slovensku je široko rozšírený a zákonom chránený
- v severnej a južnej časti Európy

Netopier ušatý: - severná oblasť Euroázie

- výrazné uši (31- 41 mm)
- hmotnosť 5–11 g, dĺžka tela 41–52 mm

Podrad Kalone:

- psovité pretiahnutá hlava, veľké oči, malé ušnice
- rozpätie krídel 1,5m
- chvost je zakrpatený alebo chýba
- jedia ovocie
- žijú v horách teplého pásma Afriky, Ázie a Austrálie

Kaloň egyptský: - žije v Afrike, Pakistane, Cypre

- obýva lesné porasty jaskyne, ale aj ľudské obydľia, studne a tunely
- sú dlhé približne 15 cm, hmotnosť 160g, rozpätie krídel 60cm

Podrad Podkováčovité

Podrad Večernicovité:

- najpočetnejšia čeľaď netopierov
- dobre vyvinuté ušné viečko, dlhé chvosty a krídla,
- hmyzožravé (niektoré jedia ryby, vtáky alebo kvety)
- vedia dobre liezť

Večernica hvízdavá: - najbežnejší druh netopierov

- žije aj na Slovensku (v jaskyniach aj 45 000 zoskupenie)

Rad: slabozubce Edentata

- chrup je redukovaný, niektoré sú bezzubé
- patria sem napr.

Leňochod dvojprstý: - územie Venezuely, Brazílie, Guyana, Surinamu

- dlhá hnedá srst', rastie opačným smerom (chráni pred dažďom)
- dĺžka tela 60-64 cm, hmotnosť 6-8 kg
- na predných končatinách 2 a na zadných 3 zahnuté pazúry, slúžia ako háčiky pri zavesovaní sa na stromy
- žalúdok má rozdelený na tri časti
- premenlivá teplota (27°C- 35°C)
- väčšinu svojho života prežije na strome, po zemi sa dokáže len plaziť

Leňochod trojprstý: - v severovýchodnej Južnej Amerike, štáty Venezuela, Brazília...

- tropický prales v oblasti Amazonky
- dĺžka tela 50-60 cm, hmotnosť 4-4,5 kg
- končatiny sú slabé, predné takmer o polovicu menšie ako tie zadné

- majú tri pazúry (prostredný je najdlhší)
- bylinožravec

Mravčiar trojprstý: - listnaté a dažďové pralesy v Strednej a Južnej Amerike

- dĺžka tela 1,8- 2 m, hmotnosť 29-65 kg
- husté, dlhé chlpy sfarbené do sivej alebo hnedej farby
- charakteristická je: čierna pretiahnutá škvrna, biely ramenný pruh,
- masívne končatiny s tromi ostrými pazúrami, predĺžený nos, malá tvár
- dobre vyvinutý čuch, na rozdiel od zraku a sluchu
- hmyzožravec (termity, mravce)
- nočné tvory
- samotársky spôsob života

Pásavec deväťpásy: - hlavne v Južnej Amerike

- telo pokryté pancierom z kostených doštičiek pokrytých rohovinou
- v nebezpečenstve sa zvinie do kľbka
- dĺžka tela 30-55 cm, hmotnosť 3-8 kg
- má dobrý čuch

- živí sa mravcami (naraz ich dokáže zjesť až 40 000 kusov)

Rad: hlodavce Rodentia

čelade:

Vevericovitě:

- pôvodne z Ameriky, Eurázie a Afriky (nevyskytujú sa v Austrálii)
- malé až stredne veľké hlodavce

Veverica obyčajná: - dĺžka tela 20-27 cm, hmotnosť 210-410 g

- červenohnedé alebo sivočierne sfarbenie, huňatý chvost
- žije na stromoch, veľmi dobre šplhá a skáče

Svišť vrchovský: - žije v hornatých oblastiach Strednej a Južnej Európy

- dĺžka tela 42-84 cm, hmotnosť 4-8 kg → najväčší z rodu vevericovitých
- končatiny s ostrými pazúrami, hustá srst'
- živí sa rastlinami, zrnom, hmyzom...
- okolo októbra začína hibernovať

Dikobrazovité:

- žijú v južnej Európe, Afrike, juhovýchodnej Ázii (v púšťach, savanách a lesoch)
- väčšie hlodavce s krátkymi nohami, podsaditým telom a chvostom, charakteristické sú ostne a pichliače
- nočné živočíchy, žijú v norách
- bylinožravci

Dikobraz obecný: - najväčší druh dikobraza (dĺžka tela 780- 850 mm, hmotnosť 27 kg)
- na zadnej polovici tela ostne, na hlave dlhé štetiny
- živí sa bylinami, ovocím, kôrou a listami

Plchovité:

- drobné hlodavce
- nájdeme ich všade od Európy po Japonsko
- prispôsobený na život v kroch a na stromoch, dobre šplhajú
- živia sa rastlinnou potravou (ovocie, orešky, iné plody)
- aktívne hlavne v noci
- dĺžka tela 60- 109 mm, chvost 40-165 mm, hmotnosť 40- 180 g
- jemná srst', krátke nohy, nápadné oči a guľaté uši
- Plch veľký, Plch lesný, Plch záhradný (ohrození)

Skakavcovité:**Slepcovité:**

- východná Európa, Afrika, Ázia
- stredne veľké hlodavce
- niektoré nemajú viditeľné oči
- žijú pod zemou v norách so zložitým systémom tunelov
- potrava: koreňky, hľuzy
- Slepec obecný

Myšovité:

- po celom svete
- malá veľkosť
- všežravce, väčšinou rastlinná potrava
- nachádzajú sa vo vegetácii, dobre skáču a šplhajú
- dĺžka tela 5-30 cm, (chvost je dlhší než 2/3 tela), trošku veľké oči a veľké uši

Myška drobná: - jedným z najmenších hlodavcov Európy

- žije na lúkach, v okolí vodných plôch
- dĺžka tela 5-7,5 cm, hmotnosť 5-13 g
- farba srsti je žltohnedá, ryšavá zo spodku biela
- živí sa semenami, hmyzom...
- hniezdo si stavia vo vysokej tráve

Myš domáca, Myš krovinná

Bobrovité:

- žijú v Severnej Amerike, Európe a Ázii
- jeden z najmohutnejších druhov hlodavcov
- dĺžka tela 60-80 cm, dĺžka chvosta 25-45 cm, hmotnosť 12-25 kg

- ich koža je svetlo hnedá, na zadných nohách má medzi prstami plávacie blany
- predné dolné rezáky sú najdlhšie (používajú sa na rúbanie stromov)
- stavajú si bobrie priehrady na riekach
- sú to nočné tvory, aktívne po celý rok
- potrava: lyko stromov, kôra, byliny

Bobor kanadský, Bobor európsky Bobor vodný

Nutrioivité:

Morčat'ovité:

- vyskytuje sa v Južnej Amerike, obývajú rôzne biotopy
- vyznačujú sa zavalitým telom a pomerne veľkou hlavou
- veľkosťou sa pohybujú od 22 cm s váhou 300 gramov (morčatá) až po 134 cm a váhou 66 kg (kapybara močiarna- najväčší hlodavec)
- bylinožravce

Morča domáce, Kapybara močiarna

Rad: zajace - Zajac poľný, Zajac poľný

Rod králiky:- Králik divý, český červený králik, francúzsky strieborný králik, belgický obor. kalifornský králik

Rad: šelmy – masožravce

Cibetovitě- Cibetka africká, Ženetka bodkovaná

Hyenovitě- Hyena škvřnitá, Hyena hnědá, Hyena pásavá, Hyenka cibetkovitá

Mačkovité- Mačka divá, Rys ostrovid, Puma americká, Gepard štíhly, Ocelot,
Leopard škvřnitý, Jaguár americký, Lev púšťový, Tiger džungľový

Psovité- Vlk obyčejný, Pes Dingo, Líška obyčejná, Kojot prériový

Lasicovit - Hranostaj oby ajn , Lasica oby ajn , Tchor oby ajn , Kuna h rna, Jazvec oby ajn , Vydra riečna, Skunk smradlav 

Medvedíkovité- Medvedík čistotný

Medved'ovité- Medved' hnedý, Medved' baribal, Medved' biely, Panda veľká

Rad: plutvonožce

- žijú vo vodách severnej a južnej pologuli
- mäsožravci (ryby, hlavonožci, niektoré aj tučniaky)
- hydrodynamický tvar tela s končatinami premenenými na plutvy
- rozmery tela sa pohybujú od 1m- 6m s hmotnosťou 55kg- 4t
- zmyslové orgány: sluch, zrak, hmatové fúzy
- podkožný tuk, slúži na termoizoláciu
- ohrozuje ich rybolov, znečistenie oceánov, klimatické zmeny

Čeľad: Tuleňovití:

- výborný pohyb vo vode, avšak nemotorný po súši
- dĺžka tela 1,2m- 6,5m s hmotnosťou 65kg- 4t
- plutvy im lemujú pazúry
- srst' je krátka a tuhá
- tuleň obecný, tuleň leopardí, tuleň grónsky

Čel'ade: mrožovité

- v Severnom ľadovom alebo Atlantickom oceáne
- dlhé kly
- živí sa slimákmi, rybami
- Mrož ľadový

Čel'ad': Uškacovité

Rad: veľryby cetacea

- život vo vode
- vretenovité telo, predné končatiny premenené na plutvy
- telo pokryté hrubou vrstvou tuku
- sonar alebo echolokáciu využívajú na vyhľadanie, prenasledovanie a chytenie plavajúcu obeť v absolútnej tme

Podrad: zubaté

- aktívni lovci, živia sa rybami, chobotnicami alebo morskými cicavcami
- majú už normálne zuby, jedna nozdra na temene hlavy
- vydávajú rôzne zvuky na dorozumenie
- žijú v skupinách, niekedy aj spolu lovia

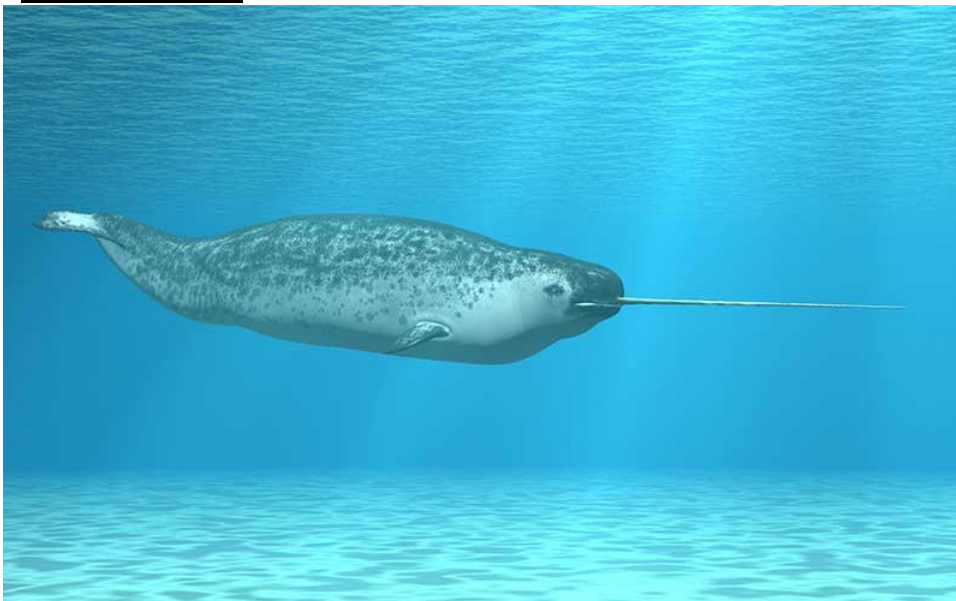
čel'ad': vorváňovité

- takmer vyvinuté druhy
- Vorvaň tuponosý: najväčšie ozubené zviera na svete

Čel'ad': narval

- žije v Severnom ľadovom; Atlantickom oceáne
- kel na hlave
- dĺžka tela 3-5m
- Narval jednorohý

Čeľad': Delfínovité

- veľké morské živočíchy, ich telo anatomicky pripomína ryby
- sú dravé
- veľký, dobre vyvinutý mozog
- delfín skákavý, delfín obecný

Podrad: *bezzubé*

- namiesto zubov majú kostice
- najväčšie žijúce živočíchy
- dva dýchacie otvory

- nemajú schopnosť echokolácie namiesto toho vedia vydávať zvuky v infrazvukovom pásme s vysokou hlasitosťou

čel'ad': vráskavcovité

- vyskytujú sa v chladnejších moriach
- na tele majú veľké pozdĺžne vrásky od hrdla po brucho
- dosahujú dĺžku až 30m
- vráskavec obrovský, vráskavec dlhoplutvý

Čel'ad': Veľrybovité

- veľryba grónska,

Rad: chobotnáče

Rad: sirény

- žijú v pobrežných vodách
- bylinožravce
- predné končatiny majú tvar vesiel
- silná vrstva podkožného tuku a redukovaný počet zubov

Čeľad': lamantínovité

- vyskytujú sa v morských a sladkovodných vodách
- telo je robustné a oválne, dĺžka tela je 3-4m s hmotnosťou 500-1500kg
- lamantín amazonský, lamantín karibský

Rad: nepárnokopytníky

čeľade: tapírovité: tapír indický- ohrozený druh. Žije v JV Ázii. Bylinožravec s nočnou aktivitou.

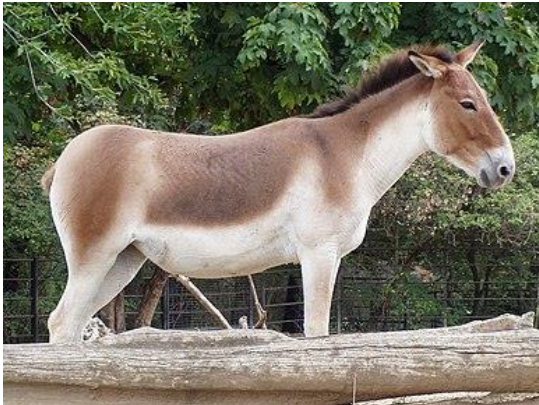

Nosorožcovité: Všetky druhy nosorožcov sú ohrozené. Lovia sa väčšinou pre ich roh.

Nosorožec biely, Nosorožec čierny, Nosorožec jávsky, Nosorožec indický

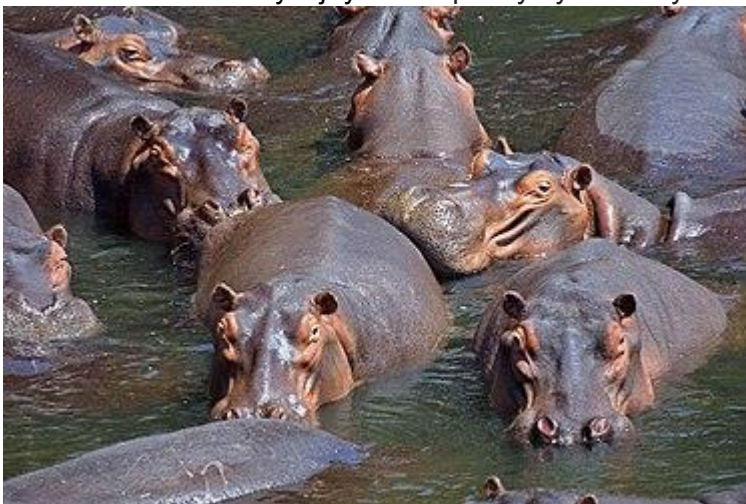

Koňovité: tvoria stádo, väčšina sú divoké, ale človek dokázal skrotiť iba kone a somáre.
Kôň Převalského, somár ázijský/domáci/africký, kiang, zebra stepná/Chapmannova...

Rad: párnokopytníky

Podrad: neprežúvavce patria sem čeľade:
Hrochovité: hroch obyčajný: nebezpečný bylinožravý cicavec

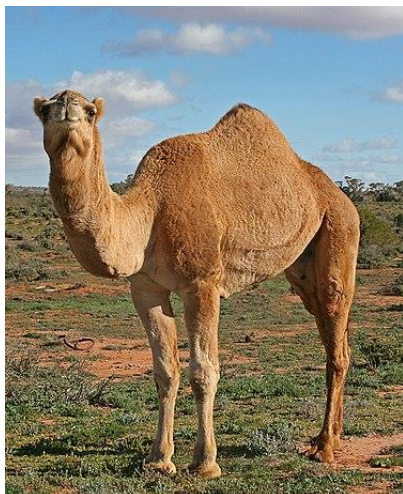
Sviňovité: Sviňovitá zver patrí medzi srstnatú zver. Sú to neprežúvavce a párnokopytníky na relatívne krátkych nohách. Ich telo pokrývajú štetiny, pod ktorými je v zime podsada. Hlava je pretiahnutá, so silným rypákom. Očné zuby sú mohutné, najmä u samcov v klovitom tvare.

Diviak lesný, sviňa domáca

Podrad: prežúvavce patria sem čeľade:

Ťavovité: Ťava jednohrbá (dromedár), ťava dvojhrbá, alpaka, vikuňa malá, lama krotká

Jeleňovité: Žijú na všetkých kontinentoch okrem Antarktídy. Ich hlavným biotopom je hlavne les, ale niektorí predstavitelia tejto rodiny žijú aj v trávnatých oblastiach a tundre.

Jeleň lesný, los európsky, sob arktický, daniel lesný, muntžak chocholatý

Turovité: Patria sem tury (hovädzí dobytok), bizóny, byvolý, antilopy, kozy, ovce a ostatné príbuzné druhy. Vyskytujú sa najviac v Afrike, menej v Ázii, Európe a v Severnej Amerike.

Rad: primáty

Podrad: poloopice má čeľade :
lemurovité lemur kata...

Okáľovité: Žijú na stromoch, väčšinou na Madagaskare, niektoré v tropickej Afrike a Ázii. Sú to nočné živočíchy. Sú pomenšie. Mozog je pomerne malý.

Okáľ filipínsky,...

Podrad: opice nadčelad': ploskonosé- čelade: kosmáčovité, malpovité

nadčelad': úzkoskonosé - čelade: mačiakovoté, gibbonovité, Orángutánovité

nadčeleď: ľudoopi a ľudia - všeobecne človeku najbližšie
(najpodobnejšie) druhy opíc

